Postarina plaćena u gotovom.

SVE TISKANICE
brošure, oglase, osmrtnice, posjete, listovni papir i kuverte izradjuje brzo i jeftino „TIPOGRAFIJA" v. Hamilkar Vitaliani - ŠIBENIK (kod Sv. Jakova)

NOVA TRIBUNA

Godina VIII | Pretplata mjesečno L 6.— Inozem. 10 Pojedini broj Din. 1.50 Čekovni račun br. 34 150 | Petak 12 januara 1940 | Rukopisi se ne vraćaju. Oglasi se računaju po tarifi. Plativo i utuživo u Šibeniku. | Br. 618

Veliki govor

održao je g. dr. Krnjević u nedjelju 7. o. mj. u gradskom kazalištu u Splitu. G. Krnjević, tajnik HSS bio je u Splitu u momentu kad se je organizovao gradski odbor stranke, a poslije poznatih komunističkih demonstracija. Njegova posjeta Splitu značila je akciju na učvršćivanju stranačkih pozicija u Sptitu, na uklanjanju nesuglasica i na manifestovanju protikomunističkog stava Splita i HSS.

[redacted], *G. dr. Krnjević umio je udesiti svoj govor tako da se je publici dopao, i ona mu je dala komentar svojim aplauzom i brojnim upadicama, one su sjajan dokumenat o shvatanjima publike koja je slušala taj veliki govor.*

U svom velikom govoru g. Krnjević je naročito naglasio da u Hrvatskoj neće biti niko gladan ko hoće raditi i ko radi. Ukazao je na disciplinu drugih naroda koji su osjetili neotklonjive posljedice rata, pa ipak ne ruše poredak. Kazao je dalje, u svom vetikom govoru, „da je nova Hrvatska pošla drugim putem nego se išlo do sada, da je pokazala ne samo dobru volju nego i na djelu da bi se zlo, koje danas tišti radi današnjih međunarodnih prilika, prebrdilo i izdržalo s najmanje muka, s najmanje boli." U dodiru sa seljacima iz raznih krajeva Hrvatske vidio je govornik da svi dobro razumiju teškoće s kojima se danas treba boriti. »Hrvatski je narod, rekao je govornik, takvim držanjem položio ispit svoje zrelosti, jer je bio velik ne samo u otporu nego i sada kad treba čuvati i izgrađivati svoju domovinu.«

Englezi, rekao je dr. Krnjević, nisu ni komunisti ni fašisti, i taj je narod velik, a evo zašto: „Svaka narodna snaga što se u engleskom narodu pojavi, dobije svoj položaj u javnom životu." Mi Hrvati, rekao je, moramo biti ponosni što smo i mi na sličnom putu.

Nije pitanje, rekao je dr. Krnjević, ni proganjanja jugoslavenstva ni proganjanja srpstva, nego je to pitanje uklanjanja zdravih narodnih redova od olo .

Dogodilo se je, rekao je g. dr. Krnjević u svom velikom govoru, da je ne bio penzionisan po zakonu, jer je navršio godine službe, i onda su beogradske novine pisale da se progoni srpstvo, i kad je bio otpušten iz službe jedan robijaš i drug zloglasnog Čaruge, opet su rekli da se progoni srpstvo.

Ako smo dobro razumjeli, znači da se otpuštaju iz službe drugovi Čarugini i njima slični, a ne čestiti Srbi.

Ne dopušta nam prostor a nema ni smisla da što još navedemo iz velikog govora tajnika HSS. Naveščemo mjesto toga nekoliko značajnih riječi pretsjednika HSS g. dr. Mačeka, koji je izrekao 14 XII u srpskoj patrijaršiji u Beogradu: „Kada smo uspjeli, sada više nema borbe, sada možemo punom parom da zagazimo u slavenstvo i u jugoslavenstvo.

Dvije uzvišene i mile ličnosti

Beogradski dnevnici, Božićnjeg izdanja, u obilju raznovrsnog znanstvenog i beletrističkog materijala za čitanje, ukrasiše svoje strane slikama Nj. Vel. Kralja Petra II i Njegove Majke Kraljice Marije.

Članci uz te slike napisani su dolićnim poštovanjem i ljubavlju prema uzvišenim i tako milim ličnostima naše cijele nacije i odgovaraju zahtjevu raspoloženja koje vlada u Jugoslaviji prema Kraljici Majci i prema mladom Vladaru još studentu u odjelu kaplara Vojne Akademije.

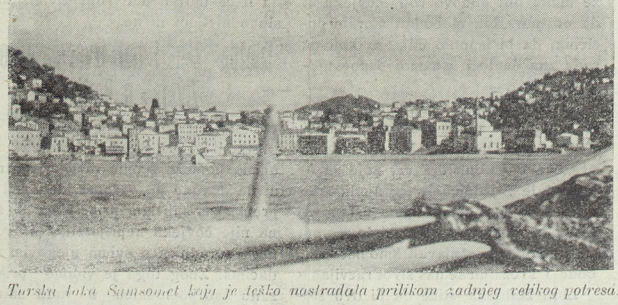
Uz te dvije slike dobivaju prijestolnički dnevnici u ove pravoslavne, svete, praznične dane, značajniji i svečaniji izgled, jer tople i iskrene riječi, upravljene uzvišenoj Majci prvoj i najpozvanijoj uzgojiteljici, Kraljevoj, prigodom Njene četrdesete godine života, izraz su miliona Jugoslovena kojima je Ona, svojim životom, svojom srećom i svojim bolima, simbol i inkarnacija dobrote, ljubavi, samilosti i milosrđa prema svima koji trebaju majčine duše. Njene riječi kao pret jednice Unije za zaštitu djece: »Naša su nam djeca najveća brig , najdragocjeniji po-nos i ružičasta nada naše svijetle budućnosti. Ako hoćemo da se odužimo svome junačkom narodu, ako hoćemo da povedemo našu lijepu domovinu napretku, posvetimo našu stalnu i toplu ljubav jugoslovonskoj djeci« te riječi Majke Kraljice koja dijeli Svoju ljubav prema Svome Sinu sa ljubavlju prema svoj jugoslovenskoj djeci, uza sve ono što neprestano djeluje za njegu i dobrobit najpotrebnijih njege i ljubavi, nije Ona samo Majka Svojih sinova, već je Majka, srcem i dušom, riječju i djelima sve jugoslovenske djece. Duša jugoslovenske nacije koja je u svojoj tradicionalnoj knjizi sagradila vječni hram uzvišenom pojmu majke, ta ista duša te iste nacije duboko štuje i sinovskim poštovanjem odaje i odavaće harnost i ljubav svojoj uzvišenoj Kraljici Majci; blistaće ime Kraljice Marije u jugoslovenskoj tradiciji uz legendarno ime Jevrosime majke.

Kada god vidimo sliku našeg mladog Kralja uza sliku Njegove Majke, kako da nam ne padne na um ona slika onih najpotresnijih dana, kad su Majka i Sin, u najvećim duševnim bolima, stupali kroz beogradske ulice za lijesom otetog im Supruga i Oca! U onoj boli neuporedivoj, naslonjeni jedno drugome na dušu, ujedinjeni u silnoj ljubavi neumrlog Oca i Supruga, nastaviše putem Njegove ljubavi za Jugoslaviju da žive radi nje i za njenu veliku budućnost koju htjede viteški, besmrtni Ujedinitelj.

Radi nje — Jugoslavije, naš mladi Kralj, savladava srednjoškolske nauke u šest godina, za koje i darovitu đaku treba osam godina, a univerzitetske nauke sa onima vojničkim, savladaće u dvije mjesto u četiri godine. Taj naporni duševni trud primio je hrabrošću i odvažnošću prirođenom duhu Karađorđevog duhovnog herojstva. Ni zelena mladost ni kraljevski dvor nisu i ne mogu Mu biti zaprekom da postigne ono što hoće. On hoće da nastavi djelo Svojeg Djeda i Svojeg Oca i znajući što hoće, On i može, jer Karađorđevićima bijaše cilj uvijek: spas i sloboda svoje nacije; oni su to htjeli, prezirući i smrt, našu naciju dovedoše do oslobođenja i ujedinjenja! Te dvije tvorevine — Oslobođenje i Ujedinjenje — djelo heroja i genija Karađorđeva Doma, primio je u baštinu mladi Kralj, pa će On, u zajednici cijele Svoje nacije jugoslovenske ne sumo sačuvati, već i uveličati neumrlo djelo Djeda i Oca. On to može, jer On to hoće, a to hoće i jugoslovenska nacija, koja neće bez Doma Karađorđeva ni trenutka života!

Uz mile i uzvišene ličnosti Petra II i Njegove Majke Marije, i uz cijeli Dom Karađorđev, stupa puna vjere i nade jugoslavenska nacija u novu godinu iskušenja. Sve u našoj naciji, što diše duhom istine, pravice i slobode, stoji i pada uz Dom Karađorđev za spas i slobodu mile nam Jugoslavije.

Dr. M. P.

Turska luka Samsoonet koja je teško nastradala prilikom zadnjeg velikog potresa.

Sastanak u Veneciji

Prošlih dana sastali su se u Veneciji madžarski i talijanski ministar vanjskih poslova, grof Čaki i grof Ćano. Svrha sastanka bila je razgovor o zajedničkoj akciji ovih zemalja za slučaj da na »Jugoistoku Evro e« dođe do kakve akcije sa strane SSSR. Rezultati nisu poznati kao ni namjere ovih zemalja. Pitanje je na koji način i kojim bi se putem ta akcija imala izvesti, kad Italija ne graniči sa Rusijom. Sigurno je da se radi o akciji koja bi mogla biti vrlo značajna za dalji razvoj sadašnjeg evropskog rata.

Ove godine neće biti karnevalskih priredaba u Italiji, koje su u toj zemlji bile osobito svečane. Prihodi od skromnih priredaba namijenjeni su sirotinji.

»Rajter« javlja da se u Njemačkoj već osjećaju posljedice blokade.

Drukčije nije ni mogao gledati čovjek njegova kalibra..

Prilikom pravoslavnih božićnih praznika dali su izjave i mnogi drugi politički prvaci. Sve su te izjave prožete jednom temeljnom misli i željom, t. j. da se sve bolje i jače učvrsti naša unutarnja narodna i državna konsolidacija i da se udruže sve pozitivne i konstruktivne snage u radu oko unapređenja naših zajedničkih narodnih i državnih interesa. Izmedju tih izjava najznačajnija je ona koju je dao u »Pravdi« g. ADAM PRIBIČEVIĆ, koja se odnosi na jugoslavenstvo :

»I Stjepan Radić bio je Slaven i Jugoslaven. U programu njegove stranke, stoji da su Srbi i Hrvati jedan narod. Drukčije nije ni mogao na to pitanje gledati čovjek njegova kalibra. Ali da se desi čak i to da njegova stranka izmijeni svoj program, nas ne smije ni to da svrne s našeg puta. Ako se dogodi da hrvatstvo, kao cijelina, ispusti iz svojih ruku jugoslavensku sastavu, kojom je baš ono prvo nad našim glavama zavijorilo, mi je nesmijemo ispustiti.

Ma kakva bila teška i naša hrvatska ogriješenja o ovu veliku jugoslavensku misao, ona će pobijediti. I danas, u njenu prolaznom sutonu. mi to vjerujemo, jer vjerujemo u svoj život: A van nje nema života ni Srbima, ni Hrvatima, ni Slovencima ni Bugarima".

Čestitka g. dr. V. Mačeka

G. dr. Maček uputio je preko» Nove riječi«, povodom pravoslavnih božićnih praznika čestitku cijelom srpskom narodu u kojoj je među ostalim iskreno zaželio da se veliko djelo koje je započeto, u novoj godini završi za srečniju zajedničku budućnost.

„TVOKAPS"
Tvornička skladište kapa i šešira na veliko i na malo. — SPLIT (Filijala Šibenik)

Mjesto plesova - etnografske basede

U češkoj u posljednje vrijeme jača smisao za folklor. Zbog toga su mnoga češka omladinska udruženja odlučila da u toku 1940 godine mjesto plesova prirede etnografske besede. Na tim besedama će doći do izražaja krasna narodna nošnja iz sviju krajeva Češke i Moravske.

Dr. Jakša Račić

Ovih dana napustio je rad i upravu u splitskoj državnoj bolnici g. dr. Jakša Račić, koji je nedavno imenovan senatorom. Ime g. dra J. Račića dobro je poznato u svim naučnim medicinskim krugovima ne samo u Splitu i Dalmaciji, nego i u Jugoslaviji i daleko izvan nje. Najveći savremeni medicinski autoriteti svijeta visoko cijene njegov naučni rad. Ipak sve to nesmeta da u izvjesnim krugovima, koji stalno planduju u sjeni zvonika sv. Duje, neznaju i neshvaćaju što je g. dr. Račić učinio, kao i čime je zadužio svoj hrvatski narod. Ali nemo propheta in patria. Sitne duše, mali mozgovi nisu, pristupačniji mržnji i zavisti, ni ad mogli da shvate velike duhove.

G. Jakša Račić rodio se pred sedamdeset godina u čestitoj seoskoj porodici u Vrboskoj na Hvaru. Gimnaziju je svršio u Splitu, a medicinski fakultet u Insbruku. Sve nauke svršio je odličnim uspjehom, tako da je na čast doktora svenkupne medicine bio promoviran sub auspiciis. To je bio prvi slučaj na insbruškom medicinskom fakultetu, i taj laureant bio je Hrvat, bio je Jugosloven. Teško je to bilo Njemcima, i zato su oni poduzeli sve mjere da se spriječe svečanosti, koje su s tim činom skopčane. Mladom dru Račiću čestitaju sa svih strana, a među prvima bila je čestitka velikog vladike Štrosmajera, u Račićevu uspjehu gledao se uspjeh naroda. Ovaj njegov uspjeh odjeknuo je svuda, a naročito u slavenskom svijetu. Rusi pozivaju g. dra Račića i nude mu profesorsku katedru.

To je bio prvi veliki doprinos g. dra Račića hrvatskome narodu. kao i čitavom Slavenstvu.

Svojim prvim uspjehom i laskavim ponudama ne zanosi se dr. Račić. Zahvaljuje na ruskoj ponudi i dolazi u Split. Zdravstvene prilike u Splitu, kao i u čitavoj Dalmaciji, manje ili više, bile su žalosne; liječnici stare škole bili su daleko od savremene medicine, dok je hirurgija bila nepoznata. Svojim dolaskom g. dr. Račić stavlja medicinu na nove, savremene temelje; unosi pravu revoluciju u način i sretstvu liječenja. Sve to izvodi sa puno takta i sa puno poštovanja prema svojim starijim kolegama.

Splitska bolnica je očajna, u njoj je nemoguć svaki ozbiljni rad i g. dr. Ravić se odlučuje da otvori sanatorij, koji snabdijeva svim potrebitim i najmodernijim tekovinama medicinske znanosti od Rentgenova aparata do najmodernijeg mikroskopa, Bila je to velika tekovina ne samo za Split, nego i za čitavu Dalmaciju.

Uporedo sa praktičnom medicinom g. dr. Račić od vremena do vremena izvanrednom preciznošću objavljuje u stručnoj medicinskoj štampi kraće ili dulje članke, koji svraćaju na se pažnju i najpoznatijih medicinskih koryfeja čitave Evrope.

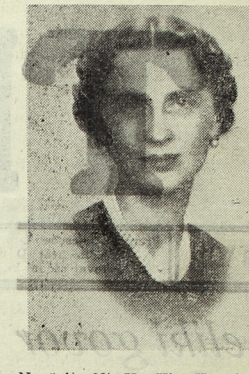
Prvi liječnik iz Dalmacije, čiji glas prelazi daleko izvan okvira njegove sredine, pa i njegova naroda, bio je g. dr. J. Račić. Cijeneći taj njegov rad medicinski fakultet u Getingenu, slaveći pred par godina svoj jubilej, imenovao je nekoliko glasovitih ljekara iz čitavog svijeta svojim počasnim doktorima; i taj izbor iz Jugoslavije pao je na g. dra Račića

Bio je to opet veliki doprinos što ga je g. dr. Račić doprinio svome hrvatskom, a preko njega i cijelom jugoslovenskom narodu.

Pitanju uređenja, odnosno izgradnji, bolnice u Splitu g. dr. Račić poklanja najveću pažnju. Od prvog dana našeg oslobođenja i ujedinjenja on to pitanje stalno iznosi. Kada bi se štampale sve njegove prestavke upućene raznim nadleštvima i mjerodavnim faktorima, kao i njegova privatna korespondencija raznim ličnostima s kojima je podržavao prijateljske veze, izašla bi ogromna knjiga. I tek prije nekoliko godina uspio je, da bar djelomično, ostvari ta svoja nastojanja, izgradnjom jednog većeg dijela nove splitske bolnice. Samo njegovom zauzimanju, njegovoj energiji, njegovim ličnim vezama ima se zahvaliti što će Split uskoro dobiti jednu od najmodernijih i najvećih bolnica u zemlji. Ipak bilo je zlobnih ljudi, da ne kažemo bezumnika, koji su na g. dra Račića svaljivali krivicu što Split nije dobio novu bolnicu! Kad se glupost i zloba udruže, teško je s njime ratovati.

(Nastaviće se)

Apel Nj. Kr. Vis. Kneginje Olge

Na želju Nj. Kr. Vis. Kneginje Olge, riješeno je na posljednjoj sjednici Akcionog odbore za zimsku pomoć, da se u cijeloj zemlji osnuju odbori zimske pomoći. Tim povodom Nj. Kr. Vis. Kneginja uputila je svim opštinama apel u kojem želi da, kako i beogradska sirotinja, tako da i sirotinja ostalih gradova naše otadžbine ima u teškim danima zime najpotrebnija sredstva za život.

Stoga ovom apelu morali bi se odazvati svi ljudi u cijeloj zemlji i njihovi prilozi morali bi biti što obilniji da se tako pomogne mnogobrojnoj našoj sirotinji.

Potrebno bi bilo da se odbor za zimsku pomoć proširi u svim našim gradovima, kako bi se ova plemenita akcija za pomaganje sirotinje što bolje sprovela.

Urarska, zlatarska i optičarska radnja
VINKO IVULIĆ - SPLIT
olidna posluga - Cijene umjerene. — NARODNI TRG 4

širite tribunu

ZLATARIJA
G. B. VALLE - SPLIT
VLASTITA RADIONA — UTEMELJENA 1822

„Britanska teza"

Lord Lojd, pretsjednik Britanskog savjeta (British Council), o dubljim uzrocima današnjeg sukoba — Lord Halifaks, britanski ministar spoljnih poslova, napisao je predgovor ovoj knjizi.

Britanska »Plava knjiga« — kaže u predgovoru lord Halifaks — pruža diplomatsku istoriju u mjesecima koji su prethodili ratu. Dokumenti, koji su objavljeni, govore za sebe. Oni pokazuju kako su britanski napori da se sačuva mir, činjeni sve do posljednjega trenutka, propali; uslijed tvrdoglavosti onih, koji nisu htjeli slušati glas razuma.

Lord Halifaks ističe dalje da je lord Lojd išao dublje i u svojoj knjižici opisao pozadinu događaja, protiv koje je diplomacija morala da se bori. Pozadina današnjega sukoba, po mišljenju lorda Halifaksa, jeste daleko dublji sukob između sila koje podržavaju civilizaciju i sila, koje su se pobunile protiv nje.

»Naša moderna civilizacija u Evropi — podvlači lord Halifaks u svom predgovoru — postepeno je rasla i u svom raščenju bila prekidana s vremena na vrijeme ratovima, ali je ipak pokazala stalan tok. Ova civilizacija sagrađena je i uobličena hrišćanskim idealima, koji nas uče da „čovjek, koga je Isus Hristos oslobodio, ne može nikad biti ponovo rob čovjeku i da on mora biti slobodan moralni poslenik, da bi ispunio cilj, za koji on sada zna da leži u samoj osnovi njegovog bića.«

„Hriščanski pojam slobode našao je svoj politički izraz u toku uzastopnih etapa. On se u Evropi razvio preko nacionalnih država, koje su obuhvatale zajednice sa zajedničkim interesima i sa istim tipom ustanova. Preko ovih nacionalnih država mi, Evropljani, upražnjavali smo našu slobodu i kroz njih se naš život razvijao.«

Lord Halifaks ističe da bi ovu slobodu uništila svaka prevlast, svaka dominacija u Evropi od strane jedne super-nacionalne države. koja bi ljude svela na dosadno jednoobrazan tip. Nijedna slobodna zajednica, koja svoju slobodu cijeni, nije mogla odbiti da primi ovaj poziv na dvoboj. Britanci su, ističe lord Halifaks, ponosni što su primili poziv, jer bi inače, možda bio uništen napredak za koji je trebalo raditi kroz generacije. Britanski narod zna da su u pitanju ozbiljne stvari. Odlučuje se o tome da li će narodi u Evropi živjeti kao slobodni ljudi ili ne.

Izložba „Žena i mati izvor narodnog života" u Berlinu

U drugoj polovini decembra je u glavnom gradu Reicha otvorena izložba, koja se svojim razmjerima trudi da dovede do važnost ideju, da prema germanskim principima — žena nije čovjeku neprijatelj, ni rob, nego saradnica u svima njegovim zadacima. Zbog toga je vidimo prikazanu kao pomoćnicu u radu starogermanskih seljaka, vidimo je na ratnim kolima, gdje prema svjedočanstvu latinskih istoričara ne oprašta muževima kukavičluk ni poraz i ubija one koji bježe, na zidovima vidimo dokumente o radu srednjevjekovnih žena u radionicama supruga-zanatlija i o vladajućim i učenim ženama svih vremena sve do najkasnije prošlosti, sve istorijski dokazano. Ne fale tamo ni Bismarckove izreke o važnosti ženinog slaganja s državnom politikom, ni ilustrirani dokumenti o ženinoj saradnji u zaleđini s ratnicima iz svjetskog rata.

Uglavnom se na izložbi mnogostruko dokazuje, da je plemenski moral istina priznavao razliku mogućnosti i zadataka oba pola, ali i jednom i drugom je pružao mogućnost da se potpuno živi i ujedno pravo na poštovanje. Tek su stremljenja crkve za moći iskoristile prijentalne elemente hrišćanstva, čime je — prema riječima Altreda Rosenberga — razriveno organsko zdravlje narodne cjeline. Zbog toga nije čudo što na izložbi vidimo vrlo oštre napadaje na crkveni celibat svećenika i redovnika, kao i protiv negativnih odnosa prema tjelesnom životu. Čitava jedna dvorana prikazuje besmislenost procesa protiv vještica, koji su istrijebili mnogo hiljada mladih i starih žena i matera.

Naša vojna sila

Inspektor zemaljske obrane general g. B. Maksimović piše o našoj vojsci:

Naš narod po zakonu o ustrojstvu vojske i mornarice, ima čast i dužnost da služi pod oružjem — u stalnom kadru i u rezervi — te da otadžbina bude uvijek u stanju da na svoj branik stavi potrebnu vojnu silu.

U toku 20 godina, po svršetku velikog rata, naša je vojna sila uspjela propustiti i spremi preko 2 milijona vojnika.

Naoružanje naše vojne sile — odlično pešadijsko i artiljerijsko oružje — u rukama našeg vojnika-ratnika, čitava hiljada aeroplana sa našim najmlađim pilotima i izviđačima; mađena po broju ali odlična po duhu naša ratna mornarica na našem moru i na našim rijekama — sve je ovo odlično jamstvo da je vojna sila naše otadžbine dorasla zadacima koji u čekaju. Pod vodstvom našeg dičnog mladog Kralja Petra Drugog i Njegovog strica, Kneza Pavla i pod komandom naših generala mi ćemo našoj velikoj ratničkoj tradiciji ostati vjerni«.

Misija Jugoslavije traži budućnost i ustrajan rad

Predsjednik SDS Ministar Dr. Srđan Budisavljević

Čestitao je Božić svim članovima i prijateljima SDS ovim riječima: »Mi Samostalni demokrati doživjeli smo veliku moralnu i političku zadovoljštinu. Ispravnost našeg gledišta na državni problem, potvrdili su događaji kod nas i na strani. Ovim putem podjimo dalje i u Novoj godini, jer misija naša, misija Jugoslavije traži budućnost i ustrajan rad! Mir Božji! Hristos se rodi!

SPLIT

Svečana proslava pravoslavnog badnjaka

U subotu, 6 januara, na svečan je način proslavljeno donošenje badnjaka. U 13.30 sati uputila se duga povorka sa glazbom ratne mornarice na čelu. U povorci su išle po jedna četa pješadije i mornarice, odred žandarmerije, veliki broj oficira i građanstva. Naročito su u povorci bili zapaženi, a što je građanstvo najsimpatičnije prihvatilo, gg. povjerenik ispostave g. Bulić, gradski povjerenik g. dr. Spalatin, pretsjednik Jadranske Straže i senator g. dr. Ivo Tartaglia, narodni zastupnici gg. Paško Kaliterna i dr. J. Berković, pretsjednik gradske organizacije HSS g. ing. Vj. Ivanišević, mnogi pretstavnici raznih hrvatskih društava i brojno građanstvo. Kud god je povorka prolazila narod je srdačno pozdravljao, a naročito je klicalo vojsci, budnom čuvaru granica i banovine Hrvatske i Kraljevine Jugoslavije.

Nova uprava HSS u Splitu

U nedjelju popodne u prisustvu glavnog tajnika HSS g. dra J. Krnjevića održana je sjednica HSS na kojoj se birala nova uprava. Za pretsjednika je izabran g. ing. Vj. Ivanišević. Uskoro će se birati uprava splitske kotarske organizacije HSS. Kao jedini kandidat spominje se g. Paško Kaliterna kao pretsjednik, a g. Stipe Matijević kao potpredsjednik.

Veliki zbor HSS

U nedjelju prije podne u općinskom kazalištu održan je veliki zbor HSS na kome je govorio g. dr. J. Krnjević.

Imenovanja u diplomatsku službu

G. Šime Poduje, advokatski pripravnik i prestavnik »Hrvatskog glasnika« imenovan je za sekretara poslanstva u Buenos Airesu; g. M. Akrap, činovnik Udruženja upostitelja imenovan je za činovnika generalnog konzulata u Trstu.

Splićani u Lepoglavi

Na temelju banske naredbe od 17 decembra pr. g. upućeno je [redacted] na prisilan boravak 23 lica iz Splita.

ŠIBENIK

Ples Narod. Ženske Zadruge

održao se noći rođendana Nj. Vel. Kraljice i uspio je, kako smo predviđali, vrlo dobro. Možda još bolji nego materijalni, bio je moralni uspjeh, jer je ples u veselom raspoloženju potrajao do ranih satova. Među publikom naročito su zapaženi mnogi oficiri šibenskog garnizona, koji su se, na čelu sa komandantom gen. g. Damjanovićem lijepo odužili šibenskim gospođama.

Pravoslavni Badnji dan

je prema običaju, i ove godine vrlo lijepo proslavljen. Poslije podne održano je na Poljani osvećenje badnjaka u prisustvu episkopa dra Irineja, zamijenika otsutnog komandanta mjesta i velikog broja građanstva i vojnika.

Skupština Sokola

U nedjelju 14 ovoga mjeseca u 10 sati održaće u svom Domu Sokolsko društvo godišnju skupštinu. [redacted] ovo neće biti obična skupština, već više dogovor članstva o daljem radu, kojemu svaki svijesni Sokol mora prisustvovati.

ADVOKAT MILIVOJ GRUBIŠIĆ OTVORIO JE SVOJU ADVOKATSKU KANCELARIJU U VLASTITOJ ZGRADI U ŠIBENIKU, Draga 718, II kat, telefon broj 43.

Svetosavska zabava

Društva „Kneginja Ljubica“, »Srbadija« i »Prosvjeta« priređuju na dan sv. Save u Sokolani zabavu sa programom, koji ćemo naknadno javiti.

Lovački ples

uspio je vrlo dobro. U jednostavno ali ukusno ukrašenoj dvorani Kavane »Istra« šibenski lovci i njihovi prijatelji proveli su u intimnom veselju jednu veselu noć.

PJEVAČKO DRUŠTVO »KOLO« sprema, kako smo iniormirani, za par dana reprizu operete »Grofa Luxemburg«, koja je u premijeri [redacted] bro uspjela.

G. dr. J. Berković dobio otštetu od 450.000 dinara

Narodni zastupnik g. J. Berković postavljen je za šefa socijalnog odjeljenja banske ispostave i za pretsjednika nadzornog odbora Burze rada. Ujedno je g. dr. Berković dobio od države otštetu u iznosu od 450.000 dinara. Isto tako je g. dr. Berković postavljen za člana zdravstvenog savjeta u Zagrebu.

Lijepa novost

U našem se gradu od davna osjećao nedostatak lijepih zabava, koje ne bi bile baš »ukočene« ali bi ipak zadržale potrebnu visinu. Tome je izgleda najprvo doskočio naš mladi i agilni P.S.K. »Jadrija« koji je već priredio sa velikim uspjehom u hotelu »Krka« dvije čajanke. Slijedeće nedjelje (14 januara) daje se i treća, ali svakako to ne bi trebalo da bude i posljednja, jer se one mogu samo preporučiti.

U SUBOTU DNE 3 VELJAČE sprema se veliki Ples Sokola. Istog dana održaće se znamenita narodna zabava H.S.S. u Hotel »Krka«. Na zadnji dan karnevala 6-II sprema se veliki ples »Osvita«.

Godišnje zabave naših akademičara

5 ovog mjeseca održao je Jugosl. Akademski Klub svoj ples, koji nažalost nisu posjetili mnogi od onih koji su do sada bili prvi u ovakvim prigodama.

Iako je Akademski ples imao lijepi moralni uspjeh, bilo je ipak loše da naši marljivi akademičari nisu dobili i zasluženi materijalni uspjeh. Ali ne samo njihov, nego i ples hrvatskih sveučilištaraca, koji se istog datuma održao u Hotelu »Krka« nije imao onaj uspjeh koji se očekivao.

NA KRAJU BOŽIĆNIH FERIJA. Već je starom Šibeniku počelo bivati dosadno bez vesele vike onih, koji se bez knjige ne osjećaju, nekako slobodni i sigurni, a već je sve opet pošlo po starom. Ali posljednjih dana, osobito među maturantima gimnazije vlada neka zabrinutost, pa se roditelji pitaju da to nije radi onih »misterioznih« plakata koji za 13 I nešto velikog obećavaju? Govori se da još nije došla neka dozvola, a međutim...?

PREMJEŠTENI

Ančić Josipa uč. osnovne škole u Šibeniku premještena za uč. nar. škole u Dragonošcu. Ježek Josip nastavnik Građanske škole u Šibeniku, premješten na istu u Benkovac. Mlinarević Luka dosadašnji nadz. za srez Knin postavljen za učitelja u Šibeniku. Mi[illegible] postavljen na [illegible] dosadašnji nadz. u Šibeniku postavljen na [illegible]

Otpuštanje sa „Službenog glasnika“

Ispostava banske vlasti otpustila je urednika »Službenog glasnika« g. Antu Masovčića i još dva namještenika. Još nije riješeno da li će »Službeni glasnik« izlaziti i dalje ili će sa prvi aprila biti obustavljen. O tome će riješiti banska uprava u Zagrebu.

Marcel Pagnol na šibenskoj pozornici

u izvedbi H.A.K.D. „Stjepan Radić“

Trećeg na večer proslavljena je 70—godišnjica osnutka šibenskog kazališta. O prigodnom slovu kao prvoj točki proslave, kojeg je održao dr. Boris Novak, dosta smo čitali iz dnevne štampe. Našim novinskim dopisnicima kao da se ne da govoriti i pisati o drugoj točki proslave, ili, ako su nešto kazali o je bilo »odlično«, »izvrsno« i — top.

Da li je to tako, mislim da se nije ni sami izvođači zadovoljili. Trebalo bi prestati s tim »odlično«, »izvrsno« i kazati nešto in concreto.

Kazati ili ako baš hoćemo — prigoriti u dobroj namjeri može samo kodistiti. U protivnom slučaju ostajemo a istom.

U drugom dijelu proslave odigran bio „Topaze“ od M. Pagnol-a u izvedbi Hrvatskih akademičara. Nuzred budi rečeno, hrvatski akademičari astarljaju svijetlu tradiciju predašnjih vojih kolega u kulturnom i prosvjetnom radu, priređivajući predavanja no i izvođenju dramskih priredaba. Topaze« je drugo jače i ozbiljnije djelo za kojom naši akademičari posižu.

Nije nam namjera da podvrgnemo oštrom kritičkom peru samu izvedbu ali se ipak mora prigovoriti nedovoljnom trudu u dotjerivanju pojedinačnih uloga. Samo ćemo ovo reći i napomenuti gosp. izvođačima da je većina od njih imala prilike da vidi dobru glumu u našim metropolama. Izgleda da se polazi sa stanovišta »provincije« se može servirati kako mu drago«! Ali i pored svega toga moramo istaknuti pojedine uloge. R. Baranović kao »Topaze« izgleda da je najozbiljnije shvatio svoju ulogu i nastojao je da potpuno uđe u stvar. U prvom i drugom činu ponešto je djelovao hladno, sa malo uvjerljivosti u komičnoj pojavi »tipičnog, mladog ali starog kova« srednjoškolskog profesora. No, ipak je u evoluciji ličnosti »Topaze« bio dosljedan, logičan od prvog prizora kroz čitav komad tako, da je u 4 činu potpuno uspio da nam da uvjerljivu ličnost »Topaza« kome je posao, a napose novac jedini faktor u životu (čovjeka) — Bog. U maski vrlo dobar.

M. Polombito kao direktor Muche nije uspio da nam da sliku direktora. Samopouzdanje i sloboda kretanja na bini nije dovoljna da se i dobro odigra uloga. Više pažnje, volje i nastojanja. Inače je imao dobrih momenata. J. Aralica kao Regis—Castel—Benac upravo nas je iznenadio. Bilo da mu slučajno uloga leži, ili su tu glumačke sposobnosti, to je bila najbolje odigrana uloga. Predavanje odlično, zna da dade i najneznajučoj i na oko beznačajnoj rečenici pravi akcenat popravši je isto tako adekvatnom gestom kao i savršenom mimikom. Samo je trebalo malo više poze, držanja (»hoch«) »poslovnog čovjeka«. Ne ćemo pretjerati, ako kažemo, da smo imali utisak da pred nama igra koji od već renomiranih glumaca. A. Lušić kao ljubavnica Suzy svojom »svježom«, »ženstvenom« pojavom mogla bi nam dočarati ljubavnicu, ali taj utisak u potpunosti nijesmo osjetili. U dinamici riječi kao i kretanja prilično (jednostavna) jednoličan. Malo koketnosti, malo od žene »vampa«. Inače je imala i ona svijetlih momenata tu i tamo, valjda gdje joj je bilo prirođeno.

P. Županović i N. Perketa kao profesori institu Muche dobri u maski, ali su bez života, dosta bljedo donijeli svoje uloge. Ne smijemo preći preko dviju kratkih, ali efektno odigranih uloga gđice V. Gospodnetić kao barunice Pitort i gosp. M. Plančića kao Reyer de Berville. K. Zečević kao Ernestino Muche dosta slabo. J. Begonja kao časni starac dobar. Ostale manje uloge odigrane su neke sa više, a neke sa manje pažnje i uživljanja. I pored ovih nedostataka, sve u svemu, u cijelini bilo je dobro. Režija (kao i scenarij) pod vodstvom dr. Borisa Novaka i pored nemogućih okolnosti vrlo dobra.

Priredba je davana, što je vrlo pohvalno od naših akademičara, u korist siromašnih kolega.

Na koncu, ma da ovo amo i ne pripada, ne možemo, a da se ovom prigodom ne osvrnemo na jednu vrlo neugodnu činjenicu sa strane naše kazališne publike, osobito one na galeriji koji sa različitim upadicama djeluje vrlo neukusno i neumjesno za vrijeme predstave. Ovo nije jedinstven slučaj. S time treba prestati. Tko se ne osjeća pozvaniu, nije mu mjesto u gledalištu. Ne ćemo valjda, dozvoliti da nam se pridjevaju kojekakvi epiteti.

Ovo neka bude rečeno u dobroj namjeri.

Jedan od prisutnih prijatelja

Petogodišnja princeza Margareta kćer švedskog princa Gustava Adolfa sa svojim klizaljkama kojih je dobila za Božić na smrznutom jezeru u parku dvorca Drottninghoma kod Stockholma.

Sastanak savjeta Balkanskog sporazuma održaće se 3 i 4 februara u Beogradu.

— —

Uredba o kontroll i prodaji sredstava za odbranu od bojnih otrova potpisana je 10 o. mj. u Beogradu.

— —

Francuska vlada postigla je sporazum s poljskom vladom, koja je u emigraciji. Poljska vojska, kaže se, boriće se rame uz rame uz francusku vojsku.

— —

Engleska je dosada posvala pod oružje 240 000 obveznika. Sada su pozvani obveznici od 22 godine kao i oni koji su navršili 20 godina.

— —

Sovjetska vojska u Finskoj nastavlja [illegible] Borbe se vode u okolini Helsinkija.

„TVOKAPS"

Jugoslavenski glasnik

(El heraldo yugoeslavo), Santiago de Chile, u broju za oktobar donosi na uvodnom mjestu sliku Kralja Aleksandra i članak »Tragični 9 oktobar« na španjolskom jeziku.

U novembarskom broju donosi isto tako sliku dr. Beneša i članak »Sursum corda !"

U oktobarskom broju prenosi u izvodu iz našeg lista (»danas možda jedini jugoslavenski list u Dalmaciji«) članak o hrvatskoj kulturi od našeg stalnog saradnika dra M. P. — Bilježi sa interesovanjem i simpatijom sve značajnije momente iz domovine. osobito one koji se odnose na sporazum.

Srbi treba da se brinu za državnu cijelinu i centralnu vlast

G- Slobodan Jovanović piše u „Srpskom glasu«:

»Čim se otvorilo hrvatsko pitanje otvorilo se i srpsko i Srbi moraju ujedinjenim snagama braniti ono što je njihovo.

Srbi bi griješili ako bi mislili da se njihov zadatak sastoji samo u odbrani Srpstva. Oni imaju da brinu još i o državnoj cijelini. U zauzetosti oko uredivanja svoje banovine Hrvati su gotovo prestali misliti na državnu cijelinu. Baš zato što Hrvati ne uviđaju dovoljno potrebu jake centralne vlastl, Srbi treba da se brinu. Da bi naša zajednička država bila trajna, nije dovoljno imati zajedničku dinastiju, zajedničku vojsku i diplomatiju, treba imati i jedan Parlamenat biran općim glasanjem, koji će prestaviti narod Jugoslavije kao cijelinu.

Državna trošarina na vino i rakiju

Ministarski savjet na svojoj sjednici 22 decembra 1939 godine, na predlog ministra financija, donio je uredbu o izmjenama i dopunama zakona o trošarini. Ova uredba stupa na snagu 1 januara 1940 god.

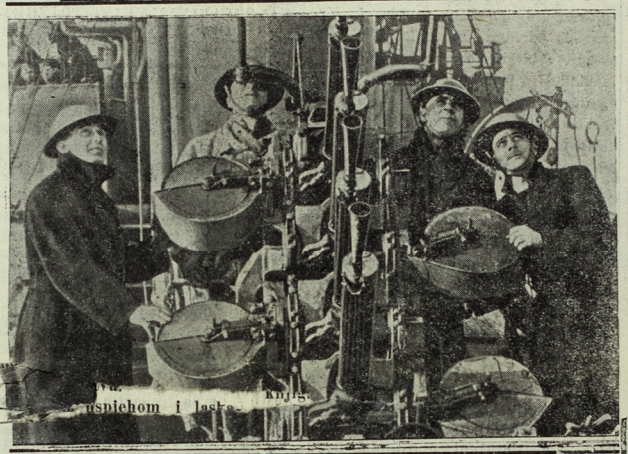
Novom uredbom ukidaju se sve dosadašnje banovinske trošarine na vino i rakiju i uvodi jedino državna trošarina i to : na obično vino jedan dinar po litru, na fina vina tri dinara po litri, na šampanjac deset dinara po litri i na rakiju deset dinara po jednom hektolitarskom stepenu alkohola.

Uredba izazvala je mnoge kritike a osobito sa strane vinogradara. Deputacije vivogradara iz raznih krajeva išle su u tom predmetu k ministru finansija, ali bez uspjeha. Vinogradari pobojali su se da će uslijed nove uredbe znatno opasti potrošnja vina, a pored toga da će trošarina pasti na njih. Bojazan proizvađača posve je neopravdana, koliko u pogledu opadanja potrošnje vina i rakije, toliko u pogledu plaćanja trošarine, ako se uvaži da se ukidaju sve dosadašnje banovinske trošarine a da plaćanje trošarine pada na kupca, koji ju opet prebacuje na konzumenta.

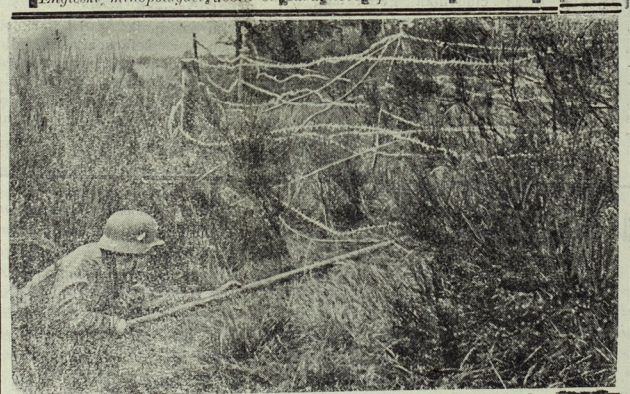
Proizvađači vina i rakije (seljaci) mogu proizvoditi i za kućnu upotrebu trošiti neograničenu količinu vina i rakije, bez prijave i plaćanja trošarine. Oni će biti dužni jedino da organima financijske kontrole usmeno ili pismeno prijave čitavu količinu proizvedenog vina i rakije i to vina do 20 novembra svake godine, a rakije po završenoj proizvodnji. Ova prijava imaće tu dobru stranu, da će se tačno moći utvrditi ukupna proizvodnja vina i rakije u zemlji, i koliko od tog proizvoda potroši proizvađač za svoju kućnu upotrebu.

Trošarina se plaća tek kada vino i rakija dođu u promet, a kupac dužan da kupnju prijavi organin financijske kontrole i da plati troš rinu. Proizvođač nema po tom nik kove brige, ni za prijavu prodaje, za plaćanje trošarine. Ako proizv đač nosi vino ili rakiju na pijacu i di prodaje, on je dužan, bez obzi na vrst prevoznog sredstva da p bavi od svoje općine popratni li koji je prost takse, za pokriće pr voza. Ovaj popratni list mora sad žavati me i prezime i mjesto stan vanja proizvađača, količinu vina rakije koju nosi na prodaju, pot dom da je njegov proizvod i da n plaćena državna trošarina. Kad proizvadač ispunio tu dužnost, ne više da se brine za ništa. Kupac dužan da prijavi organima financi ke kontrole svaku kupnju vina rakije, koji utvrdjuju količinu i ja nu i izdaju kupcu zvanični nalaz. osnovu ovog nalaza kupac je duž da plati poreskoj upravi mjesta, kome je slijedila prodaja, trošarin da priznanicu o uplati trošarine od prikaže organima financijske kont le, koji će mu izdati potvrdu o up ćenoj državnoj trošarini. Nema l mjestu prodaje poreske uprave, or kupac mora da plati državnu tro rinu preko pošte ili preko poštans štedionice, a poštansku potvrdu p kaže organima financijske kontr koji mu na osnovu poštanske prin izdaju potvrdu o uplaćenoj državn trošarini.

Proizvađač (seljak) potpuno je štićen novom uredbom u svakom giedu. Za zvoju kućnu upotrebu m že proizvoditi i trošiti vina i ra neograničenu količinu, bez ikak trošarine, a u pogledu prodatog s proizvoda nema da se brine, ni prijavu, ni za trošarinu, jer o to vodi isključivo brigu kupac i od vara za svaku netačnost.

Engleski minopolagači dobili su nove aparate za zaštitu od avijona

I u današnjem ratu je potrebno često imati »Junačko srce«. Pionir kreči sebi put kroz bodljikavu žicu kojom prolazi struja visokog napona.

Nove kanadske trupe stižu u Englesku

Przemyzel — važna tačka trgovačk prometa između Njemačke i Sov.Rusij Rusko-njemački činovnici na granici.

Šibenik u snijegu

Val hladnoće, koji je ove god zahvatio cijelu Dalmaciju, nije mi išao ni Šibenik, pa je poslije j zime u četvrtak ovamo u grad snijeg. Izgleda da su izvan Šiben nepogode još veće, jer u srijed četvrtak nije stigao u luku ni je parabrod iz Sušaka i Sjev. Dalma je, a nije se znalo ni gdje se nal jer su sve veze bile prekinute.

UNAPRĐENJA. Vičić Kata uč Šibeniku i Pokrajac Đuro uč. u P nu unapređeni su u VI pol. grupi

U ZADRUZI DRŽ. SLUŽBENI U ŠIBENIKU umjesto pretsj. g Sirotkovića, koji je premješten Zagreb i g. P. Grubišića imenov su kao potpretsj. g.g. I. Janković i D. Perković penzioner.

VJENČANI U ŠIBENIKU. Kse Gazzari i Ego Frua.

Tisak i vlasnik: „TIPOGRAFIJA„ štamparsko-novinsko knjižarski zavod, za tiskaru i uredništvo odgovara: direktor Hamilkar Vitaliani, Sibenik